Dalsland), 1 hane, coll. Thomson (ZML) (<1900). **Södermanland (Sö)**: Mörkö, C.U. Ekström (Kjellander 1945) (<1830); Södertälje, Vårdinge, Mälarmården (RN 15869-65562), asphögstubbe på kalhygge, fällfångst 15-23 juni, 1996 (Ahnlund 1996). **Uppland (Up)**: färgkodad (guld), utan närmare uppgift, 1 hona (NRM) (<1880). **Stockholm**: 1 hona, coll. Thomson (ZML) (<1900). **Torne Lappmark (To)**: utan närmare uppgift, Zetterstedt (Kjellander 1945; se också osäkra fynd nedan) (<1840). **Norrland**: 1 hane, coll. Thomson (<1900).

FINLAND: **Regio Aboensis (Ab)**: Salo (Uskela), 2 honor, E. J. Bonsdorf (ZMH) (<1880); Lohja, 16.vi.1942, H. Lindberg; Perniö, 26.VII.-1939, 1 hane, P. Niemelä. **Nylandia (N)**: Helsingfors, 1 hona, coll. Thomson (ZML) (<1900); Vantaa ("Helsingin pitäjä"), 1 hane, K.E. Soikkeli. **Karelia australis (Ka)**: Hogland (=Suursaari), Brenner (ZMH) (<1880). Satakunta (St): Yläne, 2 honor, J. Sahlberg (ZMH) (<1880). **Savonia australis (Sa)**: Joutseno, 15.VI.1939, 1 hane, 27.V.1954, 1 hona, E. Thuneberg.

OSÄKRA SVENSKA FYND: 2 hanar, färgmärkta med brun etikett (vilket troligen syftar på ett landskap i Norrland enligt det i Sverige på 1800-talet allmänt använda färgkodningssystemet) och "coll. Eng." med Möllers handstil (Möllerska saml., NMG) (<1890). 2 hanar och 2 honor, Zetterstedts "Insecta Lapponica" samling (från Lappland, möjligen alla från Torne Lappmark, ZML) (<1840).

OSÄKERT FINSKT FYND: 1 hona, "Nurmi", W. Nylander (ZMH) (<1880).

Vårtordyvel i rådjursspillning i Södermanland

[The dor beetle *Geotrupes vernalis* found in roe deer droppings in Södermanland.]

Vårtordyvel (*Geotrupes vernalis*) har tidigare haft en splittrad utbredning över hela södra Sverige norrut till Dalarna (Lundberg 1995). Den anses ha minskat till följd av förändringar i jordbruket och upptas från och med 2000 som missgynnad (NT) i rödlistan (Gärdenfors 2000). Säker förekomst är idag endast känd från Skåne, Öland och Gotland. Arten anses främst livnära sig av fårspillning (Landin 1957). På en mycket begränsad yta på Utö i Stockholms södra skärgård har jag påträffat arten i fem exemplar vid korta besök både 30.7 1996 och 26.8 2000. Den förefaller dock saknas på andra platser på ön. Livsmiljön är mycket speciell — ett sydvänt berg med smala gångar av basiska bergarter som gett upphov till en näringsrik sandjord på alla klipphyllor. I denna miljö är bl.a. fältmalört *Artemisia campestris* en av karaktärsarterna. Lövträd (ask, oxel m.fl.) är här hårt betade av vilt, främst rådjur. Vid det senaste besöket påträffades två vårtordyvlar i rådjursspillning. Kulturmarker med hästar och kor (men ej får) finns närmast cirka 1 km från lokalen.

Litteratur

Gärdenfors, U. (ed.) 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. ArtDatabanken. SLU. Uppsala.

Landin, B.-O. 1957. Bladhorningar (Lamellicornia: Scarabaeidae). – Svensk Insektfauna 9.

Lundberg, S. 1995. Catalogus Coleopterorum Sueciae. Stockholm (Entomologiska föreningen & Naturhistoriska Riksmuseet).

Claes U. Eliasson